

Motion till riksdagen 2017/18:3182

av Jessica Polfjärd m.fl. (M)

Lika möjligheter för kvinnor och män

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka skatten på arbete för alla som jobbar, med tyngdpunkt på låga inkomster, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare drivkrafter till arbete i bidragen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av diskrimineringslagen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett förstärkt och utvecklat RUT-avdrag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en förändring av underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot kvinnors ohälsa och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka deltagandet på arbetsmarknaden bland utrikes födda kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökad samhällsorientering och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta arbetet för att våld i nära relationer ska anmälas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkta insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra skollagen om att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur könsfördelningen ser ut avseende offentligt stöd till idrotten och om åtgärder för att komma till rätta med eventuella brister och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Vi har en hög sysselsättningsgrad bland kvinnor internationellt sett. Vi har en generös föräldraförsäkring och en väl utbyggd barnomsorg som ger förutsättningar för föräldrar att ta ett stort ansvar för barn och samtidigt förvärvsarbeta. Svenska kvinnor arbetar i hög grad under småbarnsåren, och även männen är föräldralediga.

Men det återstår mycket att göra innan samhället och arbetslivet är jämställt. Fortfarande tjänar kvinnor mindre än män och arbetar deltid i större utsträckning. Det påverkar kvinnors inkomster och innebär lägre ersättning vid sjukdom och arbetslöshet samt lägre pension. Utrikes födda kvinnor har en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden och fastnar i bidragsberoende i hög grad.

Det finns också könsskillnader när det gäller ohälsa. Kvinnor är sjukskrivna i högre utsträckning än män och fler kvinnor än män lämnar arbetslivet i förtid. Till följd av den könssegregerade arbetsmarknaden finns det skillnader i arbetsmiljö mellan män och kvinnor, och kvinnors arbetsmiljörisker synliggörs och åtgärdas inte i tillräckligt hög grad.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem som orsakar både fysiskt och psykiskt lidande. Det är viktigt att samhället markerar och agerar kraftfullt mot dessa brott. Ingen har rätt att begränsa någon annans liv. Det är inte heller acceptabelt att ge efter för en syn som innebär att män och kvinnor ska hållas åtskilda, till exempel genom att införa separata badtider eller regelbunden könsuppdelad undervisning. Det vore att backa från de framsteg som gjorts på jämställdhetens område i Sverige.

I Moderaternas plan för ett starkare Sverige bromsas inte individens önskemål, möjligheter och förutsättningar av förutfattade meningar eller fördomar. Vi arbetar för ett Sverige där varje människa får möjlighet att vara just den han eller hon är och där alla har samma förutsättningar. Det är också vägledande i vår jämställdhetspolitik.

Bättre drivkrafter till arbete

Arbete är en hörnsten i ett jämställt samhälle. Ett arbete ökar kvinnors ekonomiska självständighet och deras makt och möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor förvärvsarbetar i lägre utsträckning än män, även om andelen är hög jämfört med i många andra länder.

Kvinnor och män arbetar i stor utsträckning i olika sektorer och yrken. Kvinnors höga sysselsättningsgrad i Sverige är en viktig förklaring till könssegregeringen. Mycket av det omsorgsarbete som i många länder utförs oavlönat av kvinnor utförs i Sverige visserligen också av kvinnor, men som avlönat förvärvsarbete på arbetsmarknaden. Det är i grunden positivt, både för individen och för samhället. En annan förklaring till det könssegregerade arbetslivet är att unga kvinnor och män väljer olika utbildningar både på gymnasiet och i högskolan.

Den könssegregerade arbetsmarknaden får konsekvenser – bland annat när det gäller kvinnors löner. Den faktor som förklarar den största delen av löneskillnaden är skillnader i yrke. Kvinnor har också i lägre grad chefsbefattningar. En annan förklaring till löneskillnaderna är att kvinnor arbetar deltid i högre grad än män. Tar man hänsyn till skillnader i yrke, sektor, utbildning, ålder och arbetstid återstår en oförklarad löneskillnad på 4,5 procent. Vad den beror på går inte att fastställa genom lönestatistiken.

Det kan bero på sakliga skillnader i form av egenskaper som den anställde har eller osakliga skillnader, såsom diskriminering.

Alliansregeringens reformer för att förbättra drivkrafterna till arbete och minska utanförskapet har bidragit till ökade förutsättningar för ekonomisk jämställdhet. Det har blivit mer lönsamt för alla att gå från utanförskap till arbete tack vare jobbskatteavdraget. Eftersom förbättringen relativt sett varit som störst för låg- och medelinkomsttagare har drivkrafterna till arbete stärkts mer för kvinnor än för män. Att vänsterregeringen nu vill frångå arbetslinjen slår enligt vår mening fel ur ett jämställdhetsperspektiv.

Moderaterna vill fortsätta sänka skatten med tyngdpunkt på dem som har låga inkomster, inte minst för att göra det mer lönsamt för kvinnor att arbeta. Samtidigt vill vi också göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete genom att förstärka jobbstimulanserna i försörjningsstödet, införa en strikt arbetslinje i försörjningsstödet och införa ett bidragstak. Genom bättre drivkrafter att arbeta kan fler lämna bidragsberoende och ta steget ut på arbetsmarknaden. Utrikes födda kvinnor och ensamstående kvinnor med barn är överrepresenterade i försörjningsstödet. Att bryta beroendet av försörjningsstöd är därför inte bara centralt för att bekämpa utanförskapet, utan också en jämställdhetsfråga.

Ett jämställt försörjningsstöd

Att inkomstskatten individualiserades anses vara en viktig anledning till att kvinnor arbetar i så hög utsträckning i Sverige. Det lönade sig helt enkelt bättre för kvinnorna att börja arbeta när deras inkomst inte räknades ihop med männens. Försörjningsstödet ges dock fortfarande på familjenivå. Möjligheterna att individualisera inkomstgränserna för arbetsinkomster i försörjningsstödet bör ses över. Detta gjordes för bostadsbidragen 1997 och har visat sig öka arbetsutbudet. I dag betalas också försörjningsstödet i normalfallet ut till mannen i familjen. Detta bör ändras så att försörjningsstödet betalas ut jämlikt mellan män och kvinnor.

Utvärdera diskrimineringslagen

Ett effektivt arbete mot diskriminering är avgörande för att öka samhörigheten i samhället och för att stärka människors frihet och trygghet och skapa förutsättningar för fler att nå sin fulla potential. Den svenska diskrimineringslagstiftningen stadgar till exempel att alla arbetsgivare ska verka för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män. Alla arbetsgivare har en skyldighet enligt lag att genomföra lönekartläggningar för att upptäcka och åtgärda löneskillnader.

År 2009 infördes en ny och sammanhållen diskrimineringslagstiftning. Sju tidigare diskrimineringslagar upphävdes och fyra ombudsmän slogs samman till en enda myndighet: Diskrimineringsombudsmannen. Tanken var att arbetet för att motverka diskriminering skulle bli tydligare och rakare och därigenom mer effektivt. En ny diskrimineringsersättning infördes för att ersätta individen för kränkningen, men också för att avskräcka från diskriminering genom att ersättningen skulle bedömas utifrån vilken allmänpreventiv effekt nivån kunde ha. Vi anser att det är angeläget att säkerställa att den nya lagen har haft avsedd effekt, och därför bör lagen utvärderas.

Inom ramen för översynen bör bland annat möjligheten att stärka påföljderna för brott mot diskrimineringslagen utvärderas.

Bättre förutsättningar för kvinnors företagande

Fler män än kvinnor är egenföretagare, och den yrkessegregering som råder på arbetsmarknaden i stort avspeglas också inom företagandet. Kvinnors andel av företagandet har ökat över tid, vilket delvis kan förklaras av att andelen företag inom tillverkning minskar i förhållande till tjänste- och serviceföretag och företag inom vård och omsorg, där kvinnor i högre grad är verksamma. Utvecklingen har gynnats av alliansregeringens politik som bidragit till en växande hemtjänstsektor och öppnat upp vård- och omsorgsbranscherna för företagande.

Endast två av åtta näringsgrenar är kvinnodominerade när det gäller egenföretagare – vård och omsorg och branschen för personliga och kulturella tjänster. Därför är det förvånande att en regering som benämner sig feministisk med precision tycks rikta in sig på att försvåra för företagande i just de branscher där det är vanligast att kvinnor driver företag.

RUT-avdraget har inneburit att nya jobb har växt fram. Svarta jobb har blivit vita med tryggare anställningsförhållanden, och de nya jobben har ofta gått till människor som tidigare haft en svag förankring på arbetsmarknaden som utrikes födda och unga kvinnor. Drygt hälften av de som driver företag i RUT-branschen är kvinnor.

Utöver att skapa fler arbetstillfällen var tanken med RUT-avdraget att underlätta livspusslet för arbetande föräldrar. Forskning visar också att så blivit fallet. Gifta kvinnor i hushåll som köper 40–80 timmars RUT-tjänster ökar sina inkomster proportionellt med avdragets storlek. Det innebär att den som köper 40 timmar städning också ökar sin lön med motsvarande 40 timmars arbete. Att regeringen försämrat RUT-avdraget kan därför komma att påverka både kvinnor som utför och som köper tjänster.

För att fler enkla jobb ska växa fram har Moderaterna tillsammans med Alliansen lagt fram förslag om att bredda RUT-avdraget till fler tjänster och tredubbla taket i RUT-avdraget. Samtidigt vill vi se över införandet av ett bredare hem-avdrag för personer över 70 år, där fler eller alla enklare tjänster i hemmet berättigar till skatte-reduktion.

Regeringens förslag om ett vinsttak i välfärden skulle riskera att slå ut många väl fungerande verksamheter om det blev verklighet. Under alliansregeringen ökade mångfald och valfrihet inom vård, skola och omsorg. En ökad mångfald har inneburit förbättrad tillgänglighet och egenmakt med möjlighet att både välja och välja bort skolor eller vårdcentraler. Fler aktörer har bidragit till nya inriktningar i verksamheterna som möjliggjort för var och en att hitta den verksamhet som passar en bäst. Att nya företag växt fram i välfärdssektorn har gynnats kvinnors karriärvägar och utvecklings-möjligheter, men också kvinnors företagande. Moderaterna vill värna möjligheten till valfrihet som finns inom välfärden och som bidrar till att öka företagandet bland kvinnor.

Fler kvinnliga ledare utan kvotering

Som ett led i ett mer jämställt arbetsliv behöver också fler kvinnor bli chefer och ha ledande befattningar eller sitta i bolagsstyrelser. Att arbetsgivare och ägare inte tar

tillvara den kompetens som finns hos kvinnor är varken bra för verksamheten eller för Sverige. Därför är det glädjande att utvecklingen, om än långsamt, går åt rätt håll. De framstegen behöver fortsätta. Här har näringslivet ett stort ansvar. Genom öppna rekryteringsprocesser, kompetensredovisningar och mentorskapsprogram kan fler steg tas. Att lagstifta om kvotering till börsstyrelser som regeringen vill är däremot inte rätt väg att gå. Det urholkar äganderätten och går stick i stäv med tanken om att var och en ska bedömas efter sin kompetens och förmåga – inte sitt kön. Det är därför bra att regeringen valt att inte gå vidare med sitt förslag om kvotering i bolagsstyrelser.

Ett underhållsstöd som stärker ekonomin för ensamstående

I dag lever många barn med separerade föräldrar. De allra flesta föräldrar tar fortsatt fullt ansvar för sina barn efter en skilsmässa eller separation, både vad gäller ekonomisk försörjning och andra åtaganden. Samtidigt är det för många, framför allt pappor, som inte tar sitt ekonomiska ansvar, och många ensamstående mammor får därför leva med mycket små ekonomiska marginaler.

Moderaterna anser att fler föräldrar bör betala underhåll som motsvarar deras levnadsstandard. Ett av de största problemen med dagens modell är att underhållsstödets maximala belopp har kommit att uppfattas som en ”normalnivå” för vad som ska utgå i form av underhåll till ett barn. Detta trots att 4 av 10 barn som i dag får fullt underhållsstöd egentligen har rätt till mer i underhåll om reglerna om underhållsbidrag hade följts.

Moderaterna vill tillsätta en utredning med uppdrag att i grunden göra om dagens konstruktion med underhållsbidrag och underhållsstöd. Vi vill se ett system som är lättöverskådligt, förutsebart, minskar ekonomiska konflikter mellan föräldrarna, stärker ekonomin för ensamstående och ökar incitamenten för växelvis boende. Det är prioriterat att en ny utformning inte bidrar till konflikter mellan föräldrarna, till exempel genom att tvinga separerade föräldrar att lösa underhållsfrågan i privata rättsprocesser och avtal. En neutral utbetalare och indrivare av underhållet, som Försäkringskassan, är därför att föredra.

Ytterligare en avgörande utgångspunkt är att det ska syfta till att stärka ekonomin för ensamstående genom att kopplingen till levnadsstandarden eller taxerad inkomst för den frånvarande föräldern förstärks. Samtidigt måste det fortsatt finnas en miniminivå för uteblivet underhåll. Det är då underhållsstödet ska fungera som det var tänkt; att i de fall där barnen annars inte skulle få något alls, eller bara mycket lite, så ges en garanti från samhället motsvarande en skälig nivå. Moderaterna utvecklar sina förslag i motionen ”Underhållsstöd”.

Kvinnors ohälsotal och arbetsmiljö

Sedan 1980-talet har kvinnor haft högre sjukfrånvaro än män. Fler kvinnor än män tvingas också lämna arbetslivet i förtid på grund av ohälsa. De bakomliggande orsakerna till detta är till stor del okända, men mycket tyder på att kvinnors högre sjukfrånvaro i många fall har inslag av såväl medicinska som sociala och ekonomiska aspekter. Faktorer i arbetsmiljön samt fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete är några av de omständigheter som bidrar till att påverka skillnaden i sjukfrånvaro mellan könen. För att möta den höga sjukfrånvarons utveckling behövs därför insatser på flera plan.

En bra arbetsmiljö är en viktig faktor för att fler människor ska få möjlighet att kunna arbeta längre och utan risker för ohälsa. Även om arbetsmiljön förbättrats på många plan, så är det oroväckande att anmälningarna av arbetssjukdomar bland kvinnor som orsakades av organisatoriska och sociala problem ökade för sjunde året i rad enligt den senaste arbetsskadestatistiken. En viktig orsak är utvecklingen inom kvinnodominerade branscher som vård och omsorg.

Inom ramen för en större sjukförsäkringsreform som beskrivs närmare i Moderaternas budgetmotion finns förslag om en särskild rehabiliteringskedja för vissa lättare psykiska diagnoser som är vanliga. Syftet är att tidigare än idag skapa förutsättningar för rehabilitering och återgång i arbete, och skapa fler alternativ och vägar tillbaka till jobb. Förslaget omfattar också ett särskilt omställningsspår hos Arbetsförmedlingen för att erbjuda stöd till byte av arbetsplats eller arbetsgivare. Därtill gör Moderaterna i sin budget en satsning på en särskild tillsyn av den psykosociala arbetsmiljön inom yrkesgrupper med hög frånvaro på grund av sjukdom. Det handlar ofta om så kallade kontaktyrken, inte sällan kvinnodominerade yrken i offentligfinansierad verksamhet såsom sjuksköterskor, vård- och omsorgspersonal eller lärare.

Utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden

Utrikes födda kvinnor har en svag ställning på arbetsmarknaden, med en hög risk för bidragsberoende. Att gapet mellan inrikes och utrikes födda kvinnor är så stort är en av Sveriges största jämställdhetsutmaningar.

Störst svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden har flyktingar och deras anhöriga. I denna grupp har kvinnorna överlag en lägre utbildningsnivå, mindre arbetslivserfarenhet och sämre hälsa än männen. Det gör att de har sämre förutsättningar än män att arbeta. Kvinnorna tar också det största ansvaret för hem- och familjeliv, vilket försenar viktiga åtgärder som behövs för att få ett jobb. Kvinnor gör oftare än män avbrott i etableringsinsatser på grund av uttag av föräldrapenning och väntan på förskoleplats för barnen.

Att skapa förutsättningar för att fler snabbare ska komma in på arbetsmarknaden är centralt för integrationen. Tyvärr försvåras detta av bristande jämställdhet vad gäller stöd och insatser för etablering som erbjuds. Det är viktigt att säkerställa att kvinnor och män behandlas lika av myndigheter. Målet måste vara att kvinnor och män får samma tillgång till bra insatser. Det kan uppnås genom till exempel mer uppsökande verksamhet, riktat till kvinnor, av Arbetsförmedlingen eller genom mer samarbeten mellan Arbetsförmedlingen och företag med många kvinnor.

Långa tider av frånvaro från arbetsmarknaden, exempelvis genom att kombinera bidrag och föräldrapenning på grundnivå, leder till att trösklarna till jobb blir allt högre och risken för långvarigt utanförskap ökar. Moderaterna vill att full föräldrapenning enbart ska utges vid jobb eller permanent bosättning i Sverige. Det är rimligt med en kvalificering till ersättningssystemen, och det kan också påskynda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Rätten till föräldrapenning för personer med tillfälliga uppehållstillstånd bör begränsas till 365 dagar eller upp till barnets ettårsdag. Vi vill även begränsa föräldrapenningen till 365 dagar för den som saknar sjukpenninggrundande inkomst. En kortare föräldradedighet om man inte har kommit in på arbetsmarknaden kan bidra till att kvinnor inte fastnar i bidragsberoende och långvarigt utanförskap. Samtidigt bör rätten till förskola utökas för barn till föräldrar som lever på försörjningsstöd.

Många utrikes födda kvinnor som befunnit sig i Sverige under en längre tid står utanför arbetskraften och har i dag ingen kontakt med Arbetsförmedlingen. Här har uppsökande verksamhet visat sig ge goda resultat. Hembesök är ett viktigt verktyg för att kunna ge rätt stöd till dem som är i behov av försörjningsstöd samt även för att identifiera fusk och felaktiga utbetalningar. Hembesöken bör därför vara en obligatorisk del av alla kommuners arbete kring försörjningsstödet. Socialtjänstlagen bör därför ses över med syfte att alla kommuner ska göra regelbundna, och vid behov oanmälda, hembesök.

För att underlätta för utrikes födda kvinnor att ta steget in på arbetsmarknaden bör aktivitetskravet i försörjningsstödet också omfatta fler. Det bör till exempel kunna tillämpas på personer som söker kompletterande försörjningsstöd till föräldraförsäkringen. Annars riskerar arbetet med att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden att skjutas upp på grund av föräldraledighet. Ett rimligt krav att ställa skulle till exempel kunna vara att språkundervisning ska kunna ske under föräldraledigheten för den som också får försörjningsstöd. Det skulle hjälpa utrikes födda kvinnor att ta steget närmare arbetsmarknaden.

100 timmar för Sverige

I Sverige är det självklart att kvinnor har samma rättigheter som män och att varje kvinna själv väljer vem hon vill gifta sig med och hur hon vill leva sitt liv. Men så är det inte överallt. Många nyanlända kommer till Sverige från samhällen där synen på jämställdhet skiljer sig från den svenska. Därför är det viktigt att nyanlända, såväl män som kvinnor, får en ordentlig samhällsorientering.

Moderaterna föreslår att alla nyanlända vuxna i Sverige ska omfattas av integrationsplikt. En del av den är en förstärkt samhällsorientering om 100 timmar.

Samhällsorienteringen ska tydligt befästa att integration är plikt i Sverige samt belysa vikten av svenska språket, eget arbete samt de rättigheter och skyldigheter som gäller här. Det senare innebär till exempel att alltid ta ställning för individuella fri- och rättigheter och mot kulturella eller religiösa yttringar som kränker dessa. Det handlar bland annat om att ta tydlig ställning mot barnäktenskap och alla former av hedersförtryck. Samhällsorienteringen för nyanlända bör därför ha ett mer tydligt fokus på hbtq-personers, kvinnors och barns rättigheter än i dag. För att uppnå detta bör regler och riktlinjer för samhällsorienteringen skärpas.

Alla nyanlända i Sverige ska ha genomgått samhällsorientering inom ett år från att etableringen inleddes. Uppföljningen inom samhällsorienteringen bör samtidigt öka. Det bör därför införas en examination i samhällsorientering, ett samhällstest. Om man inte klarar examinationen bör man helt eller delvis göra om samhällsorienteringen och examinationen. Ett uppföljnings- och fördjupningstest bör sedan göras vid etableringstidens slut. Vid brister bör individuella och extra integrationsinsatser sättas in, exempelvis att läsa om de delar av samhällsorienteringen där brister uppvisats alternativt genomgå hela samhällsorienteringen på nytt.

Utöver den inledande samhällsorienteringen ser vi också ett behov av att ta fram ett lättillgängligt och användarvänligt informationsmaterial till nyanlända om mänskliga fri- och rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen, barnkonventionen, hedersrelaterat våld och förtryck samt skyldigheter och rättigheter i Sverige. Detta material bör skrivas både på hemspråken och på lätt svenska samt spridas brett i Sverige genom olika kanaler som till exempel svenska för invandrare (sfi), komvux, skolor inklusive

förberedelseklasser, förskolor, asylboenden, familjehem, hem för vård och boende, andra hem för ensamkommande barn, mödravårdscentraler (för att nå blivande föräldrar), barnavårdscentraler, socialtjänsten, Migrationsverket, rättsväsendet och ideella organisationer.

Mäns våld mot kvinnor

Mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem och en allvarlig typ av brottslighet. Den största delen av mäns våld mot kvinnor begås av någon som kvinnan har eller har haft en relation till. Våldet leder till fysiskt och psykiskt lidande och påverkar ofta den våldsutsatta kvinnans hela livssituation.

Det är angeläget att arbeta för att fler ska polisanmäla när de utsatts för brott i en nära relation, men det är också viktigt att arbeta för att de som anmäler inte vill ta tillbaka sin polisanmälan. Det finns flera goda exempel på det, till exempel Relationsvårdscentrum som sätter in brottsofferstöd inom 48 timmar efter polisanmälan och ger kunskap och kraft till den utsatta att genomgå brottsutredningen. Verksamheten har bidragit till att fler ärenden om våld i nära relationer leder till åtal och till att samarbetet mellan polis och socialtjänst har förbättrats. Moderaterna vill uppmuntra fler sådana verksamheter runt om i landet.

Det är viktigt att rättsväsendet har rätt verktyg för att skydda brottsoffren. Den 1 juli 2013 skärptes straffen för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Effekterna av straffskärpningen bör utvärderas. Om det visar sig att reformen inte fått avsedd effekt bör straffen skärpas ytterligare. Därför har riksdagen uppmanat regeringen att utvärdera straffskärpningen.

För att förebygga återfall bör en dömd gärningsman delta i det behandlingsprogram som Kriminalvården anser är lämpligt. Moderaterna anser att personer som är dömda för våldsbrott bör ha en skyldighet att genomgå behandlingsprogram. En vägran att delta i ett sådant program ska få konsekvenser för möjligheterna till permission och villkorlig frigivning. Den som dömts för grova brott mot närstående eller grova sexualbrott och vägrar att delta i behandlingsprogram ska inte vara aktuell för villkorlig frigivning.

Skärpt straff genom ny brottsrubricering – grovt sexuellt ofredande

Det finns – straffrättsligt sett – ett för stort avstånd mellan vissa allvarliga gärningar som rubriceras som sexuellt ofredande och de situationer där det går att fälla någon till ansvar för våldtäkt. I sådana fall av sexuellt ofredande framstår straffet som inte tillräckligt ingripande i förhållande till den kränkning som offret utsatts för. Varje oönskad hand på kroppen är en för mycket, och det finns allvarliga kränkningar som måste kunna betraktas som och straffas efter sitt högre straffvärde utan att det handlar om våldtäkt. När brott och handlingar är påtagligt oacceptabla måste markeringen från samhället bli tydligare. Därför behöver en ny brottsrubricering, grovt sexuellt ofredande, införas. Straffskalan ska vara fängelse i minst nio månader och högst tre år. Det grova brottet ska ta sikte på situationer där till exempel gärningsmän i grupp angriper en person eller där gärningsmannen på något annat sätt har agerat särskilt hänsynslöst eller kränkande. Den som döms för det grövre brottet men inte är svensk

medborgare riskerar då också utvisning. Möjligheten att utvisa den som döms för allvarligare brott finns redan i dag men används bara om återfallsrisk föreligger vid straffvården understigande ett års fängelse. Den gränsen vill vi moderater sänka till fängelse i sex månader.

Polisens nationella operativa avdelning har tagit fram en nationell lägesbild gällande sexuella ofredanden bland unga i publika miljöer. Angreppen sker i flera olika sammanhang. Brott som begåtts i grupp är få till antalet, men är samtidigt särskilt allvarliga. Att i grupp utsätta någon för denna typ av övergrepp är särskilt kränkande och hänsynslöst. Vi vill även se utökad polisen närvaro på särskilt utsatta platser. En synlig och närvarande polis skapar förutsättningar för trygghet och gör att brott förhindras och beivras. Därför behövs utökad polisen närvaro på platser som är särskilt utsatta för denna typ av brottslighet. Det skulle göra polisen mycket synligare vid exempelvis allmänna folksamlingar, till exempel på festivalområden.

Sverige behöver en sexualbrottslagstiftning som bättre än i dag utgår från att ett nej betyder nej. Moderaterna vill se en bredare lagreglering som tydligare markerar vars och ens rätt att själv bestämma om man vill ha sex eller inte. En bredare lagreglering syftar till att säkerställa normal ömsesidighet och uppmärksamhet. Alliansregeringen tillsatte en utredning som sett över straffskärpningar för de grövsta sexualbrotten, hur skyddet för brottsoffer kan stärkas och hur rättsväsendet hanterar våldtäktsärenden. Kommittén redovisade sitt uppdrag i början av oktober 2016. Det är av största vikt att sexualbrottslagstiftningen erbjuder en rättssäker och heltäckande kriminalisering av alla former av sexuella övergrepp, och att det införs en ny brottsrubricering för ett synnerligen grovt brott och att även oaktsamhet kriminaliseras. Det är därför mycket betydelsefullt att en översyn nu har genomförts. Det är viktigt att behövliga lagändringar genomförs så snart som möjligt efter att förslagen beretts.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Enligt uppskattningar av den tidigare nationella samordnaren mot våld i nära relationer lever över hundratusen unga med hedersrelaterade begränsningar i Sverige i dag. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus. Familjens rykte och anseende anses bero av flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende, vilket leder till att detta måste kontrolleras. Kontrollen kan sträcka sig från begränsningar i vardagen som rör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb, giftermål och skilsmässa. I extrema fall kan kontrollen leda till hot om våld och våld, inklusive dödligt våld.

Det senaste årtiondet har stödet till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck förbättrats. I vissa avseenden har också lagstiftningen skärpts. Men mer behöver göras för att samhället med kraft ska kunna ingripa mot dessa brott och ge ett bättre skydd till utsatta. Moderaterna utvecklar sina förslag om hedersrelaterat våld och förtryck i motionen ”Bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck”. Det handlar bland annat om att överväga en egen brottsrubricering för hedersbrott och en särskild straffskärpningsgrund för att markera med kraft mot hedersrelaterat våld och förtryck. Vi vill också att polisen ska få bättre verktyg för att förhindra och utreda hedersrelaterade brott, inte minst tvångsäktenskap. Den som är utsatt måste också få tillgång till ett bättre skydd genom skyddat boende och skyddade personuppgifter. Vidare måste kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck öka i relevanta yrkesgrupper, till

exempel inom rättsväsende och skola. Slutligen föreslår vi också tydligare information till nyanlända om vilka rättigheter och skyldigheter som gäller i Sverige.

Nej till en jämställdhetsmyndighet

Moderaterna har varit kritiska till införandet av den jämställdhetsmyndighet som regeringen planerar. Ett aktivt jämställdhetsarbete måste bedrivas inom alla relevanta myndigheter för att få genomslag. Att inrätta en särskild myndighet för jämställdhetsfrågor kan få motsatt effekt genom att arbetet på andra myndigheter och aktörer sidoordnas och nedprioriteras. Det är dessutom högst tveksamt att den nya myndigheten å ena sidan ska delta i genomförandet av jämställdhetspolitiken genom att fördela medel och stötta andra aktörer operativt och å andra sidan utvärdera politiken. Det minskar uppföljningens trovärdighet. En särskild myndighet kommer dessutom inte med säkerhet att leda till bättre utvärderingar – tvärtom kan myndigheter med särskild kompetens inom sina delområden, såsom IFAU eller Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, ha bättre förutsättningar för detta. Vi motsätter oss också att bryta upp och flytta väl fungerande verksamheter till den nya myndigheten. Vi menar att det riskerar att kraftigt försvaga den sakkunskap som byggts upp på området och att det kan ta lång tid innan motsvarande verksamhet är fullt återuppbyggd.

Länsstyrelsen Östergötland har haft ett nationellt uppdrag från regeringen att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck sedan år 2005. Det nationella uppdraget har bidragit till ett långsiktigt och strategiskt arbete för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, till en analys av utvecklingsbehoven samt till att samarbetet mellan länsstyrelser, mellan nationella myndigheter och mellan myndigheter och ideella organisationer har utvecklats. Det är bra att riksdagen beslutat att det nationella uppdraget rörande hedersrelaterat våld permanentas, däremot anser vi att Länsstyrelsen i Östergötland bör behålla uppdraget även efter år 2020 – den tidsgräns som nu satts av riksdagen. En annan verksamhet som bör förbli intakt är Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet, NCK. NCK är ett kunskaps- och resurscentrum vid Uppsala universitet som har ett uppdrag från regeringen att höja kunskapen om mäns våld mot kvinnor och utveckla metoder för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor.

NCK:s styrka är den sammanhållna verksamheten som rymmer allt ifrån forskning och utbildning till praktisk verksamhet genom en särskild mottagning för våldsutsatta och kvinnofridslinjen som dagligen ger stöd till våldsutsatta kvinnor. Genom tillhörigheten till NCK och universitetet får Kvinnofridslinjen och patientmottagningen tillgång till vidareutbildning på universitetsnivå och expertkunskap om aktuell forskning och om den nationella utvecklingen på området. Och genom patientbesöken och samtalen till Kvinnofridslinjen får NCK en unik inblick i situationen för våldsutsatta kvinnor i Sverige i dag samt viktig kunskap om vilka frågor de har och vilken typ av stöd de efterfrågar. Moderaterna anser att det är viktigt att NCK behåller de olika delarna i uppdraget så att utbyte mellan verksamheterna kan fortsätta.

Stopp för månggifte

I Sverige är det olagligt att ingå månggifte. Ändå finns idag nästan 300 registrerade fall av bigami eller polygami i Sverige. Det beror på att svensk lag tillåter månggifte om äktenskapet ingåtts i ett land där det är lagligt och de inblandade sedan

flyttar hit. Enligt svensk rätt ska utländska äktenskap erkännas om de är giltiga enligt lagen i det land de ingåtts. Undantaget till detta är om effekten av erkännandet går emot svensk så kallad ordre public. Svensk doktrin intar dock inställningen att erkännande av utländska polygama äktenskap inte är i strid mot svensk ordre public. Moderaterna anser att lagstiftningen behöver moderniseras och anpassas till våra svenska värderingar om jämställdhet och syn på äktenskap. Därför bör lagen förtydligas i syfte att månggifte inte ska erkännas i Sverige. Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att se över lagstiftningen i syfte att säkerställa att månggifte inte erkänns i Sverige. Det är angeläget att regeringen skyndsamt tillgodoser riksdagens beslut.

En jämställd skola

De grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheter som är utgångspunkten för skolans värdegrund gäller alla skolor, oavsett huvudman eller inriktning på skolan. Skolans styrdokument och läroplaner är mycket tydliga med att skolan ska motverka traditionella könsmonster och att alla barn och elever ska ges möjlighet att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån kön.

Moderaterna värnar det fria skolvalet och den mångfald av skolor och inriktningar som föräldrar och elever har att välja emellan. Men det bygger på att alla skolor, oavsett huvudman, står upp och följer den skollag och värdegrund som Sveriges riksdag har beslutat om. Moderaterna är därför kritiska till den tolkning av skollagen som Skolinspektionen gör, vilken ger klartecken till att permanent dela upp flickor och pojkar i exempelvis idrottsundervisningen.

Jämställdhet i skolan är en förutsättning för att alla barn ska kunna komma till sin rätt, oavsett kön. Moderaterna vill därför se över och skärpa skollagen så att det inte råder några som helst tvivel om att huvudregeln i den svenska skolan är att undervisningen inte ska vara könsuppdelad. Detta utesluter dock inte att det även i fortsättningen ska finnas möjlighet för skolor att göra tillfälliga och pedagogiskt motiverade gruppindelningar av eleverna.

En jämställd idrott

Socioekonomiska och kulturella faktorer påverkar barns och ungas möjligheter att pröva olika idrotter. Idrottande är positivt för barn och unga. I de sammanhangen lär sig barn och ungdomar att ta ansvar och anpassa sig till andra samtidigt som det lägger grunden för en god fysisk hälsa i vuxen ålder. I en rapport från Centrum för idrottsforskning – Statens stöd till idrotten – framkommer att sju av tio flickor och pojkar med svensk bakgrund idrottar i en förening eller klubb. Samma siffra gäller för pojkar med utländsk bakgrund. Men när det gäller flickor med utländsk bakgrund är det bara fyra av tio som utför en sport utanför skolan. Detta är kopplat till kulturella skillnader och begränsningar på grund av heder.

Moderaterna står bakom en modern idrottspolitik som alltid tar sin utgångspunkt i att ge alla barn och ungdomar samma möjligheter till idrottsutövande. Forskning visar på en betydande snedfördelning av idrottsstödet kopplat till kön. Regeringen bör därför initiera en utredning som belyser hur ekonomiska medel fördelas kopplat till kön och komma med förslag för att stärka jämställdheten inom svensk idrott. I det samman-

hanget bör även en särskild översyn göras av hur tjejer med invandrarbakgrund kan stimuleras till att delta i idrott i större utsträckning.

Jessica Polfjärd (M)

Jessika Roswall (M)

Christian Holm Barenfeld (M)

Niklas Wykman (M)

Erik Andersson (M)